

ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIUS

SPRENDIMAS

DĖL PUBLIKACIJOSE „MARČIULIONIS – NAUJOS MOTERS GLĖBYJE / ŠARAS RADO NAUJĄ MEILĘ“ IR „PORAVIMOSI METAS“ („L.T.“, 2006-11-18, NR. 215) PASKELBTOS INFORMACIJOS

2007 m. vasario 8 d. Nr. SPR-4
Vilnius

Žurnalistų etikos inspektorius, išnagrinėjęs pareiškėjos L. M. skundą dėl publikacijose „Marčiulionis – naujos moters glėbyje/Šaras rado naują meilę“ ir „Poravimosi metas“ („L.T.“, 2006-11-18, Nr. 215) paskelbtos informacijos,

n u s t a t ė:

Publikacijoje „Marčiulionis – naujos moters glėbyje/Šaras rado naują meilę“ („L.T.“, 2006-11-18, Nr. 215) nesant pareiškėjos sutikimo paskelbti jos privataus gyvenimo sričiai priskiriami duomenys (nurodyti vardas, pavardė, amžius, darbovietė, laisvalaikio leidimo būdai, santykių su kitais asmenimis pobūdis) bei nuotraukos. Nuotraukose užfiksuoti vaizdai sudarė sąlygas kitiems asmenims sužinoti asmeninio pobūdžio informaciją apie pareiškėjos privatų gyvenimą. Situacija, kai pareiškėja buvo fotografuojama, nepasižymi jokių visuomeniniu interesu. Sprendžiant iš nuotraukų turinio, jos darytos naudojant neteisėtą informacijos rinkimo būdą – sekant pareiškėją. Automobilyje (privataus pobūdžio vietoje) sėdinčios pareiškėjos nuotrauka savo turiniu yra asmeninio pobūdžio nuotrauka ir vertinama kaip privataus gyvenimo dalis. Net ir viešoje vietoje būdamas žmogus nepraranda privatumo ir turi teisę išreikšti savo nenorą būti fotografuojamas. Pareiškėjai tokia teisė nebuvo suteikta. Viešosios informacijos rengėjas, darydamas ir paskelbdamas pareiškėją vaizduojančias nuotraukas, pažeidė įstatymų, ginančių asmens teisę į atvaizdą ir privataus gyvenimo neliečiamumą, reikalavimus ir nesilaikė žurnalistų profesinės etikos normų, kuriose įtvirtinti etiško ir teisėto informacijos rinkimo bei skelbimo pagrindai (Visuomenės informavimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalis, 41 straipsnio 2 dalies 4, 5 punktai, Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 8 straipsnis).

Publikacijos autorės argumentas, kad Šarūnas Marčiulionis – viešasis asmuo ir publikacijoje spausdinamos jo, kaip viešojo asmens, nuotraukos (nepriklausomai nuo to, kad į kadra pateko ir kitas asmuo, t.y. pareiškėja) bei aprašytos jo, kaip viešojo asmens, gyvenimo aplinkybės, todėl nė vieno iš publikacijos herojų teisė į privataus gyvenimo apsaugą nebuvo pažeista, atmestinas, kadangi Šarūnas Marčiulionis nuo 1999 m. balandžio 14 d. nustojo eiti Nepaprastojo pasiuntinio ir įgaliotojo ministro specialiesiems pavedimams humanitarinių, verslo, kultūros ir sporto ryšių plėtrai su JAV pareigas. Atsižvelgiant į Visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 60 dalį, Šarūnas Marčiulionis publikacijos paskelbimo metu yra laikomas privačiu asmeniu.

Pareiškėja taip pat nėra viešasis asmuo, nes dėl einamų pareigų ar savo darbo pobūdžio nuolat nedalyvauja valstybinėje ar visuomeninėje veikloje, jos nuolatinė veikla neturi reikšmės viešiesiems reikalams. Todėl publikacijos autorės argumentas, kad pareiškėja, būdama žinoma manekene, laikytina viešuoju asmeniu, atmestinas. Paviešintos pareiškėjos privataus gyvenimo aplinkybės neturi visuomeninės reikšmės, todėl tokio pobūdžio informacijos paskelbimas tenkina tik skaitytojų smalsumą, bet ne viešąjį

interesą. Tokiu būdu viešosios informacijos rengėjas nesilaikė Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 16 straipsnio reikalavimo.

Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 22 straipsnio 1 dalis skelbia, kad žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas privalo vadovautis taisykle, jog privataus asmens kritikos ribos yra daug siauresnės nei viešo asmens, todėl informuojant apie privatų asmenį pirmenybė turi būti teikiama privataus gyvenimo apsaugai, o apie viešą asmenį – visuomenės (viešajam) interesui. Nagrinėjamu atveju šios taisyklės nebuvo laikytasi.

Viešosios informacijos rengėjas pažeidė draudimą savavališkai rinkti ir viešai skelbti privataus pobūdžio informaciją, su kuria nėra būtinybės supažindinti visuomenę, nes pareiškėja nedavė tam sutikimo. Tokiu būdu buvo pažeista pareiškėjos teisė į privatų gyvenimą, kurio sudėtine dalimi yra teisė atitinkamu laipsniu sukurti ir plėtoti santykius su kitais žmonėmis, ypač emocinėje srityje, ir būti apsaugotam nuo asmeninio gyvenimo detalių kėlimo į viešumą.

Tame pačiame laikraščio „L.T.“ numeryje paskelbtos publikacijos „Poravimosi metas“ („L.T.“, 2006-11-18, Nr. 215) priešpaskutinėje pastraipoje paskleista koncentruota publikaciją „Marčiulionis – naujos moters glėbyje/Šaras rado naują meilę“ („L.T.“, 2006-11-18, Nr. 215) apibendrinanti informacija. Tokiu būdu informacijos apie pareiškėjos privatų gyvenimą, nesant jos sutikimo, paskelbimas publikacijose „Poravimosi metas“ („L.T.“, 2006-11-18, Nr. 215) ir „Marčiulionis – naujos moters glėbyje/Šaras rado naują meilę“ („L.T.“, 2006-11-18, Nr. 215) pažeidė pareiškėjos teisę į privatų gyvenimą ir jo slaptumą. Šiais veiksmais buvo pažeisti Visuomenės informavimo įstatymo 14 straipsnio ir Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 36 straipsnio reikalavimai.

Žurnalistų etikos inspektorius, vadovaudamasis Visuomenės informavimo įstatymo 50 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 2 dalies 1 punktu, 3 dalimi,

n u s p r e n d ė:

1. Įspėti visuomenės informavimo priemonės – laikraščio „L.T.“ vyriausiąją redaktorę Liną Varnaitę, kad renkant ir paskelbiant informaciją publikacijose „Marčiulionis – naujos moters glėbyje/Šaras rado naują meilę“ ir „Poravimosi metas“ („L.T.“, 2006-11-18, Nr. 215) viešosios informacijos rengėjas pažeidė Visuomenės informavimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalies, 14 straipsnio, 41 straipsnio 2 dalies 4 ir 5 punktų bei Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 8, 16, 22 straipsnio 1 dalies, 36 straipsnio reikalavimus.

2. Išsiųsti sprendimo kopiją laikraščio „L.T.“ vyriausiajai redaktorei ir pareiškėjai.

3. Viešai paskelbti sprendimą „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“, Žurnalistų etikos inspektoriatu tarnybos interneto tinklalapyje.

Žurnalistų etikos inspektoriatu sprendimas gali būti skundžiamas teismui per 30 dienų nuo jo paskelbimo dienos.

